

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง พิเคราะห์น่านาสาร พินิจงานประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เป็นส่วนประกอบสำคัญของข้อมูลต่าง ๆ หากผู้รับสารสามารถพิจารณาและวิเคราะห์ได้อย่างรอบคอบ จะทำให้เกิดความเข้าใจในรายละเอียดได้อย่างชัดเจน ความหมายของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น (เพชร วิจิตรนาวัน, ม.ป.ป., หน้า ๑๕-๑๗) ได้กล่าวไว้ดังนี้

๑. ลักษณะของข้อเท็จจริง

ความหมาย

ข้อเท็จจริง คือ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง สามารถตรวจสอบและพิสูจน์ได้ อาจมาจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น หนังสือพิมพ์ รายงานวิชาการ หรือข้อมูลทางสถิติ ข้อเท็จจริงอาจเป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ความรู้ทางวิชาการ หรือเรื่องราวที่ทราบกันโดยทั่วไป

ลักษณะสำคัญ

- ๑) เป็นสิ่งที่ผู้วิจารณ์ส่วนใหญ่ไม่นำมาโต้แย้ง
- ๒) สามารถตรวจสอบและพิสูจน์ได้จากแหล่งข้อมูลเชื่อถือได้
- ๓) มีความชัดเจนและเป็นข้อเท็จจริงที่ยืนยันได้

ตัวอย่างข้อเท็จจริง

- ๑) คุณแม่ซื้อเครื่องซักผ้ามาจำนวน ๒ เครื่องเมื่อวานนี้
- ๒) เมื่อวานนี้ฝนตกทั่วกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้การจราจรติดขัดอย่างมาก
- ๓) นักวิทยาศาสตร์พบว่าการบริโภคอาหารจำพวกแป้ง น้ำตาล และไขมันมากเกินไป การสูดมลพิษ และความเครียดต่อเนื่อง เป็นปัจจัยที่ทำให้คนส่วนใหญ่เกิดมะเร็ง

หลักการพิจารณาข้อเท็จจริง

- ๑) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้
- ๒) ระบุข้อเท็จจริงให้ชัดเจนและไม่ปนกับความคิดเห็น
- ๓) พิจารณาว่าเป็นข้อมูลที่สามารถพิสูจน์หรือยืนยันได้

๒. ลักษณะของข้อคิดเห็น

ความหมาย

ข้อคิดเห็น คือ การแสดงทรรศนะหรือความคิดเห็นของบุคคลหรือผู้ส่งสาร ซึ่งเกิดจากการตีความหรือวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นที่สมบูรณ์ควรมีเหตุผลประกอบชัดเจน

ลักษณะสำคัญ

- ๑) เป็นการตีความหรือวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเท็จจริง
- ๒) ใช้คำหรือวลีที่บ่งบอกความเป็นความคิดเห็น เช่น “อาจจะ, คงจะ, เห็นว่า, คิดว่า, เสนอว่า, สันนิษฐานว่า, คาดว่า, น่าจะ”
- ๓) ต้องแยกชัดเจนจากข้อเท็จจริง

ประเภทของข้อคิดเห็น

- ๑) ข้อคิดเห็นในข้อเท็จจริง เป็นการคาดเดาเรื่องราวหรือเหตุการณ์จากข้อเท็จจริงเบื้องต้น ตัวอย่างเช่น

“เกิดไฟไหม้ที่ตลาดท้ายหมู่บ้าน ชาวบ้านวิ่งหนีกันอลหม่าน ตำรวจคาดว่าอาจเกิดจากบ้านต้นเหตุจุดธูปไหว้พระแล้วล้มดับ ทำให้ไฟลุกลามไปยังบ้านเรือนใกล้เคียง”

- ๒) ข้อคิดเห็นเชิงคุณค่า เป็นการประเมินความเหมาะสม ความสวยงาม หรือคุณภาพของสิ่งต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น

“เสื้อที่เธอสวมเมื่อวานนี้ดูสวยดี ดูเรียบร้อยและสุภาพ เหมาะแก่การสังสรรค์ที่จัดขึ้นเป็นอย่างมาก”

- ๓) ข้อคิดเห็นเชิงนโยบาย เป็นการเสนอแนวทางหรือข้อเสนอแนะที่สามารถปฏิบัติได้ ตัวอย่างเช่น

“ผมขอเสนอว่าการลดภาวะโลกร้อนวิธีหนึ่งที่ทำได้ง่าย คือ ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อซื้อสินค้าจากร้านสะดวกซื้อ การใช้ถุงผ้าที่เตรียมไว้ช่วยลดขยะพลาสติกลงอย่างมาก”

หลักการพิจารณาข้อคิดเห็น

- ๑) แยกข้อคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริงอย่างชัดเจน
- ๒) วิเคราะห์เหตุผลหรือหลักฐานที่สนับสนุนความคิดเห็น
- ๓) ประเมินความสมเหตุสมผล ความน่าเชื่อถือ และความเป็นกลางของความคิดเห็น

การระบุและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นช่วยให้ผู้รับสารสามารถแยกแยะข้อมูลที่เป็นความจริงจากความคิดเห็นส่วนบุคคล พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การอ่านเชิงวิจารณ์ และการสื่อสารความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ยังช่วยให้การตัดสินใจและการทำความเข้าใจข้อมูลต่าง ๆ มีความแม่นยำและชัดเจนยิ่งขึ้น